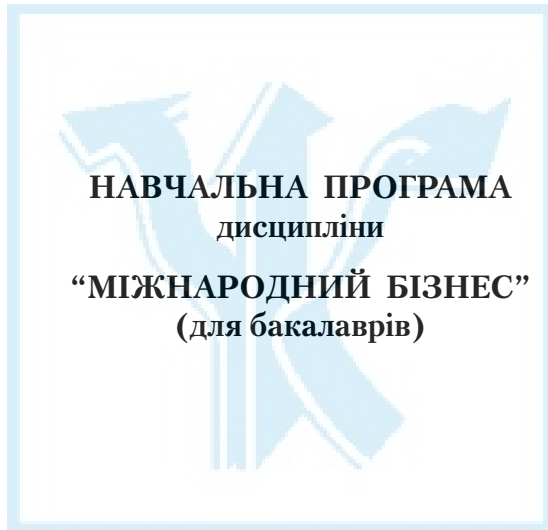

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри менеджменту ЗЕД *С. І. Ткаленко*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності (протокол № 3 від 10.10.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ткаленко С. І. Навчальна програма дисципліни “Міжнародний бізнес” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародний бізнес”, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Доцільність вивчення матеріалу курсу “Міжнародний бізнес” обумовлена особливостями сучасного економічного розвитку. Здійснення міжнародного бізнесу є одним з важливих аспектів для України. У цьому зв'язку виникає необхідність у ґрунтовних знаннях реальних економічних процесів, які відбуваються у світовій системі господарювання, в тому числі і на рівні окремих фірм, конкретних форм і методів здійснення бізнесу. Широкий вихід підприємств на зовнішні ринки може бути ефективним, якщо спеціалісти із зовнішньоекономічної діяльності володіють теорією і практикою здійснення міжнародних комерційних угод з урахуванням особливостей конкретних ринків і змін ринкової кон'юнктури.

Мета курсу — забезпечити розуміння особливостей функціонування міжнародного бізнесу, з'ясувати суть економічних форм міжнародного бізнесу, формування основних тенденцій розвитку міжнародного бізнесу.

Основні теми програми розглядають проблеми розвитку міжнародного бізнесу, міжнародної комерційної справа як складової міжнародного бізнесу, види фірм і операцій в міжнародній комерційній справі, управління зовнішньоекономічною діяльністю фірм, питання конкуренції на світовому ринку.

МАУП

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС”

№ пор.	Назва теми
1	Вступ до курсу “Міжнародний бізнес”
2	Види середовищ міжнародного бізнесу
3	Інформаційне забезпечення в міжнародному бізнесі
4	Міжнародне виробництво та стратегічні альянси
5	Міжнародне фінансове середовище
6	Офшорні підприємства в міжнародному бізнесі
7	Міжнародні біржі
8	Міжнародні перевезення. Міжнародна логістика
9	Конкуренція на світовому ринку
	Формування іміджу фірми на міжнародному ринку

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС”

Вступ до курсу “Міжнародний бізнес”

Логіко-структурна схема курсу. Види міжнародного бізнесу. Зовнішнє середовище. Структура сучасної торгівлі. Структура і динаміка прямого інвестування. Міжнародні запозичення.

Тема 1. Види середовищ міжнародного бізнесу

Особливості правового, політичного, економічного середовищ бізнесу. Види правових систем. Міжнародне право. Тоталітаризм і демократія. Ринкова економіка, централізована планова економіка, змішана економіка.

Ключові економічні проблеми у промислово розвинених країнах і країнах, що розвиваються: економічне зростання, інфляція тощо.

Література [7; 11; 13; 17; 22; 27]

Тема 2. Інформаційне забезпечення в міжнародному бізнесі

Механізм збору комерційної інформації про ринки, ціни, товари та клієнтів. Міста зберігання і розповсюдження інформації. Джерела зберігання і розповсюдження інформації.

Організації України та зарубіжні організації, які можуть надати необхідну інформацію суб'єктам господарської діяльності. Класифікація джерел інформації. Класифікація фірмових довідників. Звітність фірм.

Основні тенденції сучасних міжнародних науково-технічних зв'язків. Форми передачі технологій. Класифікація технологій. Характерні риси науково-технічних зв'язків.

Література [4–8; 11; 13; 17; 20; 22; 28; 34]

Тема 3. Міжнародне виробництво та стратегічні альянси

Стратегія глобального розміщення джерел постачання. Етапи виробництва і збуту. Стратегія і тактика міжнародного виробництва. Стратегія експорту. Етапи розроблення стратегії. Причини участі фірм в експортній діяльності. Експортні функції. Форми збуту продукції (прямий і непрямий продаж).

Компанія з управління експортною діяльністю, торгово-експортні компанії, товарно-експедиційні агенства.

Ліцензування і франчайзинг як спосіб здійснення міжнародного бізнесу. Поняття ліцензії, договір ліцензії, види ліцензій, види ліцензійних платежів, проблеми ліцензування. Поняття франчайзингу: угода про франчайзинг, переваги і недоліки.

Література [3; 5; 13; 16; 17; 19; 24; 27; 33; 37]

Тема 4. Міжнародне фінансове середовище

Світові фінансові центри. Світовий фінансовий ринок. Глобалізація фінансових ринків як процес: позитивні та негативні фактори. Тенденції світового фінансового ринку.

Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій.

Діяльність транснаціональних банків на світовому фінансовому ринку.

Література [5; 7; 8; 11; 15; 16; 18; 21; 34; 36]

Тема 5. Офшорні підприємства в міжнародному бізнесі

Офшорні підприємства та офшорні юрисдикції. Особливості офшорних фірм: переваги і недоліки.

Офшорні банки як перспективна сфера офшорного бізнесу. Банківські офшорні юрисдикції. Мета створення офшорних банків та їх типи.

Мета створення офшорних страхових фірм та їх типи.

Специфіка та особливості офшорних трастів і трастових компаній. Дискреційний офшорний траст. Недоліки трастів.

Особливості офшорних холдингових компаній. Функції оперативно-холдингових компаній. Типи холдингових юрисдикцій.

Особливості офшорних фінансових компаній. Схеми фінансових операцій офшорних фінансових фірм.

Особливості офшорних ліцензійних фірм, їх схема діяльності. Етапи побудови холдингової структури за участю ліцензійних фірм.

Література [7; 11; 13; 17; 19; 21–23; 26]

Тема 6. Міжнародні біржі

Етапи розвитку світової біржової торгівлі. Тенденції, що характеризують сучасний етап розвитку світової біржової торгівлі. Типи і функції міжнародних товарних бірж. Види біржових угод та їх цілі. Провідні товарні біржі світу.

Провідні міжнародні фондові біржі. Міжнародний ринок цінних паперів. Професійні учасники ринку цінних паперів. Класифікація цінних паперів. Моделі біржової діяльності, зумовлені відмінностями у структурі володіння акціями: континентально-західноєвропейська і англо-американська. Характеристика видів депозитарних розписок.

Особливості фрахтових бірж. Укладання угод з фрахтом.

Міжнародні валютні біржі.

Міжнародні торги (відкриті і закриті). Особливості проведення торгів в сучасній практиці. Міжнародна аукціонна торгівля. Стадії проведення аукціонів.

Світові біржі: Нью-Йорська біржа, Лондонська “Stock Exchange”, Паризька біржа.

Література [5; 7; 8; 11–15; 20; 22; 23; 31; 36]

Тема 7. Міжнародні перевезення. Міжнародна логістика

Поняття міжнародної логістики. Причини використання світових джерел постачання. Перешкоди використання офшорних джерел. Структура ринку розподілу перевезень.

Логістика та ефективність комерційних операцій. Логістичні системи зовнішньоекономічних угод. Взаємодія логістичних систем зовнішньоекономічних операцій.

Література [1; 4; 5; 9–11; 17; 22; 24; 25; 27]

Тема 8. Конкуренція на світовому ринку

Функції, методи і форми економічної конкуренції.

Конкурентна стратегія фірми на світовому ринку. Джерела конкурентної переваги фірм.

Передумови пошуку нових конкурентних переваг держави. Власивості конкурентних переваг держав.

Вплив національних умов на успіх в конкуренції. Розвиток конкуренції в Україні.

Література [3; 7; 10; 11; 13; 17; 22; 24; 29; 34]

Тема 9. Формування іміджу фірми на міжнародному ринку

Складові діяльності паблік рилейшнз. Методи паблік рилейшнз.

Міжнародна реклама в галузі паблік рилейшнз. Товарний знак і фірмовий стиль. Класифікація реклами.

Переговори в міжнародному бізнесі: їх важливість і значимість.

Література [7; 9; 13; 17; 24; 30; 34]

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Характеристика міжнародного бізнесу.
2. Ліцензування в міжнародному бізнесі.
3. Міжнародні товарні біржі.

Варіант 2

1. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу.
2. Франчайзинг у міжнародному бізнесі.
3. Види операцій на міжнародних товарних біржах.

Варіант 3

1. Правове і політичне середовище міжнародного бізнесу.
2. Інжиніринг у міжнародному бізнесі.
3. Міжнародні фондові біржі.

Варіант 4

1. Економічне середовище в міжнародному бізнесі.
2. Консалтинг у міжнародному бізнесі.
3. Види операцій на міжнародних фондових біржах.

Варіант 5

1. Управління зовнішньоекономічною діяльністю.
2. Розвиток міжнародного кооперування.
3. Класифікація ліцензій.

Варіант 6

1. Джерела комерційної інформації.
2. Світові фінансові центри.
3. Міжнародні валютні біржі.

Варіант 7

1. Роль довідників у міжнародному бізнесі.
2. Транснаціональні банки на світових фінансових ринках.
3. Види операцій на міжнародних валютних біржах.

Варіант 8

1. Тенденції міжнародних науково-технічних зв'язків.
2. Офшорні фірми в міжнародному бізнесі.
3. Міжнародні торги та аукціони.

Варіант 9

1. Глобальне розміщення джерел постачання.
2. Офшорні банки в міжнародному бізнесі.
3. Форми економічної конкуренції.

Варіант 10

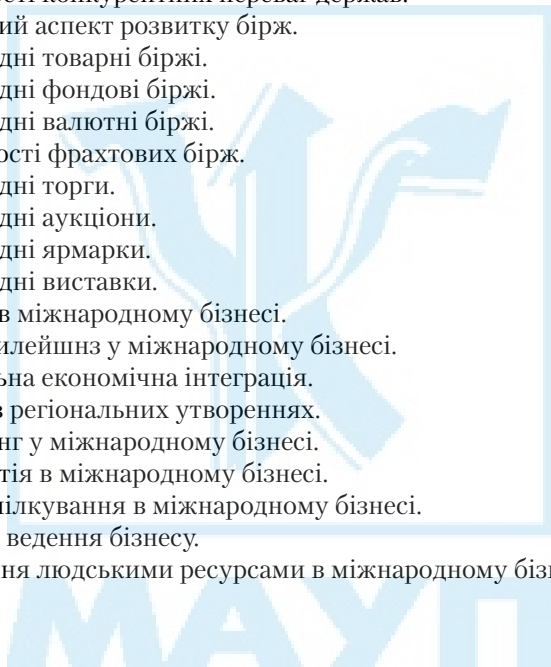
1. Міжнародне виробництво.
2. Особливості функціонування офшорних страхових фірм у міжнародному бізнесі.
3. Міжнародні ярмарки і виставки.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сфери та види міжнародного бізнесу.
2. Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу.
3. Прямі іноземні інвестиції в міжнародному бізнесі.
4. Правове середовище міжнародного бізнесу.
5. Політичне середовище міжнародного бізнесу.
6. Економічне середовище в міжнародному бізнесі.
7. Економічні проблеми у промислово розвинених країнах.
8. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави.
9. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні підприємства.
10. Джерела комерційної інформації.
11. Роль довідників у міжнародному бізнесі.
12. Тенденції міжнародних науково-технічних зв'язків.
13. Глобальне розміщення джерел постачання.
14. Оцінка і вибір постачальників.
15. Оцінка і вибір країн.
16. Міжнародне виробництво.
17. Стратегія експорту.
18. Посередництво в міжнародному бізнесі.
19. Ліцензування в міжнародному бізнесі.
20. Франчайзинг у міжнародному бізнесі.
21. Контракти на управління.
22. Контракти "під ключ".
23. Колективні контракти.
24. Інжиніринг у міжнародному бізнесі.
25. Консалтинг у міжнародному бізнесі.
26. Роль СОТ у зовнішній торгівлі.
27. Розвиток міжнародного кооперування.
28. Світові фінансові центри.
29. Фінансовий ринок США.
30. Фінансовий ринок Японії.
31. Європейський фінансовий ринок.
32. Транснаціональні банки на світових фінансових ринках.
33. Розвиток офшорного бізнесу.
34. Офшорні фірми в міжнародному бізнесі.
35. Офшорні банки в міжнародному бізнесі.

36. Особливості функціонування офшорних страхових фірм у міжнародному бізнесі.
37. Специфіка і особливості офшорних трастів у міжнародному бізнесі.
38. Особливості офшорних холдингових компаній в міжнародному бізнесі.
39. Офшорні ліцензійні фірми в міжнародному бізнесі.
40. Функції, методи і форми економічної конкуренції.
41. Конкурентна стратегія фірм.
42. Властивості конкурентних переваг держав.
43. Історичний аспект розвитку бірж.
44. Міжнародні товарні біржі.
45. Міжнародні фондові біржі.
46. Міжнародні валютні біржі.
47. Особливості фрахтових бірж.
48. Міжнародні торги.
49. Міжнародні аукціони.
50. Міжнародні ярмарки.
51. Міжнародні виставки.
52. Реклама в міжнародному бізнесі.
53. Паблік рилейшнз у міжнародному бізнесі.
54. Регіональна економічна інтеграція.
55. Україна в регіональних утвореннях.
56. Маркетинг у міжнародному бізнесі.
57. Дипломатія в міжнародному бізнесі.
58. Ділове спілкування в міжнародному бізнесі.
59. Культура ведення бізнесу.
60. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Transmarket*. Транспорт. Экспедирование. Логистика: Междунар. справ. изд. / Под ред. В. В. Друт. — О.: Сантэкс, 2004. — 430 с.
2. *World Investment report 2001: Promoting linkages/* — New York; Geneva.
3. *Антонюк Л. Л.* Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: Моногр. — К.: КНЕУ, 2004. — 275 с.
4. *Балабанова Л. В.* Комерційна діяльність: маркетинг і логістика: Навч. посіб. / Л. В. Балабанова, А. М. Германчук. — К.: ВД “Професіонал”, 2004. — 288 с.
5. *Белорусов А. С.* Международный менеджмент. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 360 с.
6. *Биржевое дело: Учебник / В. А. Галанов, А. И. Басов, Е. В. Афанасьев и др.* — М.: Финансы и статистика, 2000.
7. *Внешнеэкономическая деятельность предприятия / Под ред. Л. Е. Стровского.* — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. — 822 с.
8. *Ворошилова И. В.* Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учеб. пособие. — Краснодар, 2001. — 187 с.
9. *Вступ у бізнес: Пер. з англ. / Д. А. Ф. Стонер, Е. Г. Долан; За ред.: Й. С. Завадського.* — К.: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ-систем, менеджменту і бізнесу, 2000. — 750 с.
10. *Гаджинский А. М.* Логистика: Учебник. — М.: Изд.-торговая корпорация “Дашков и Ко”, 2003. — 408 с.
11. *Герчикова И. Н.* Международное коммерческое дело. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 668 с.
12. *Дегтярева О. И.* Биржевое дело: Учебник. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 680 с.
13. *Дениелс Дж.* Международный бизнес. — М.: Дело, 1998. — 748 с.
14. *Єрмошенко М. М.* Комерційна діяльність посередницьких організацій: Навч. посіб. — К.: НАУ, 2003. — 345 с.
15. *Киячков А. А., Чалдаева Л. А.* Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учеб. пособие. — М.: Экономист, 2004. — 687 с.
16. *Колісник М. К.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. / М. К. Колісник, О. О. Маслак, Є. М. Романів. — Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2004. — 192 с.
17. *Куриляк В. Є.* Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. — Тернопіль: Карт-бланш, 2004. — 268 с.

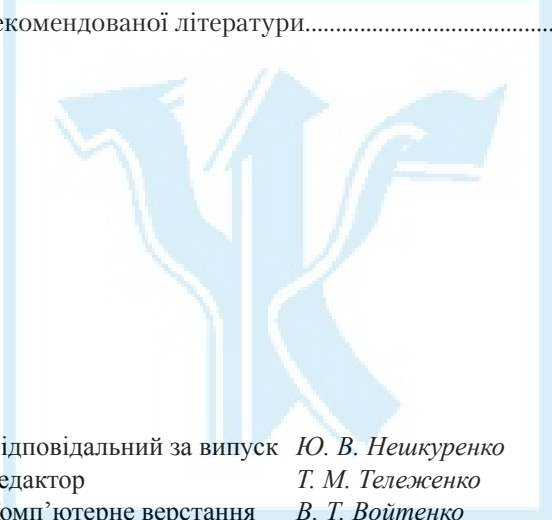
18. *Ливенцев Н. Н., Костюнина Г. М.* Международное движение капитала: Инвестиционная политика зарубежных стран: Учебник. — М.: Экономист, 2004. — 367 с.
19. *Локатарева Е. В.* Международное налогообложение и оффшорные центры / Под ред. Ю. Г. Козака — О.: АстроПринт, 1999. — 148 с.
20. *Лука Корнелиус.* Торговля на мировых валютных рынках: Пер. с англ. — М.: Изд. дом “ЕВРО”, 2004. — 715 с.
21. *Маслова С. О.* Финансовый рынок: Навч. посіб. — К.: Каравела, 2003. — 344 с.
22. *Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності:* Навч. посіб. / О. А. Кириченко. — К.: Знання-Прес, 2002. — 384 с.
23. *Міжнародна торгівля:* Навч. посіб. / А. П. Румянцев. — К.: Центр навч. літ., 2004. — 376 с.
24. *Міжнародний менеджмент:* Навч.-метод. посіб. / Є. Г. Панченко. — К., 2004. — 468 с.
25. *Назаренко В. И.* Транспортное обеспечение внешнеэкономической деятельности. — М., 2000 — 268 с.
26. *Оффшорные фирмы в международном бизнесе /* Под ред. Ю. Н. Лубченков — М., 1997. — 294 с.
27. *Панкратов Ф. Г.* Коммерческая деятельность: Учебник. — М.: Издат.-торговая корпорация “Дашков и К°”, 2004. — 503 с.
28. *Половцева Ф. П.* Коммерческая деятельность. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 247с.
29. *Портер М.* Стратегія конкуренції. — К.: Основи, 1998. — 390 с.
30. *Почепцов Г.* Паблік рилейшнз. — К.: Основи, 2000. — 364 с.
31. *Резго Г. Я., Кетова И. А.* Биржевое дело: Учебник. — М.: Финансы и статистика, 2003. — 272 с.
32. *Румянцев А. П.* Міжнародна торгівля послугами: Навч. посіб. / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко. — К.: Центр навч. літ., 2003. — 112 с.
33. *Савощенко А. С.* Інфраструктура товарного ринку: Навч. посіб. / А. С. Савощенко. — К.: КНЕУ, 2005. — 336 с.
34. *Уэлборн Р.* Деловые партнерства: Как преуспеть в совместном бизнесе / Р. Уэлборн, В. Кастен: Пер. с англ. — М.: ООО “Вершина”, 2004. — 336 с.
35. *Фінансовий менеджмент:* Підручник / Кер. кол. авт. А. М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 2005. — 536 с.

36. *Циганкова Т. М. та ін.* Міжнародна торгівля. — К.: КНЕУ, 2001 — 488 с.
37. *Штумпф Г.* Лицензионный договор / Пер с нем. М. М. Богуславского. — М., 1988.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Міжнародний бізнес”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародний бізнес”	4
Варіанти контрольних робіт	7
Питання для самоконтролю	9
Список рекомендованої літератури	11

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *В. Т. Войтенко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2470

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39; вул. Фрометівська, 2; МАУП